

Příloha: Přepisy rozhovorů

V rámci zachování anonymity jsou respondentky označené jako A., J., N. a K., tazatelka je označena písmenem S.

1. Rozhovor s A.

S: „Tak nejdřív bych se tě chtěla zeptat, jak tě to baví tady, na Běstvince.“

A: „Baví mě to hodně.“

S: „A co nejmíc tě tady zajímá?“

A: „Já už jsem se sem těšila hodně, protože už i minule to tu bylo dobrý. A byla jsem jako hodně hodně spokojená. A to jsem i teď. Ale vlastně kvůli tomu, že jsem měla jako nějaký představy, prostě každé den jsem se na to těšila, a když máte takový nějaký velký očekávání, tak pak vlastně, když to je opravdu, tak se to může zdát vlastně, že je to úplně normální a není to zas tak speciální. Ale líbí se mi tady hodně, akorát mi tamto přišlo ještě lepší, protože to bylo poprvý a nečekala jsem, že to bude tolik dobrý.“

S: „Jo a líbí se ti i ty přednášky, ale i třeba kolektiv a tak?“

A: „Jo, mně se líbí, jakože... já se tu tak vždycky jakoby opravím, protože jedná získám nové informace, nové kamarády, kamarádky, a taky je tu jako hodně času na chození do přírody a tak. Že nemusím sedět doma u počítače třeba do školy a podobně.“

S: „Jasně, to je super. A vlastně i vedoucí jsou tady hodní, ne?“

A: „Vedoucí jsou super, i ti účastníci teda z velký většiny. Tak si s nimi dobře rozumím. A i zdravotně, mně se jako vždycky zlepšil třeba alergie.“

S: „Tak to je super. A ty seš teďka teda po druhý na Běstvince?“

A: „Hmm.“

S: „A když takhle sem jedeš, tak co tak očekáváš, že ti přinese tenhle ten tábor?“

A: „No, často mám tendenci očekávat něco, že to bude zhruba stejný, jak minule, i když to může být úplně jiný. No a jak už jsem říkala... no, že prostě se tady něco nového naučím a budu mít nějaký nové zážitky.“

S: „Jo, takže vlastně i ty lidi, i ty vědomosti...“

A: „Hmm. Ale ono vlastně to není jako učení, jako rozdělené učení a zábava, ale je to vlastně jenom zábava, protože to učení tý biologie je moje zábava.“

S: „To je fajn, je super, že to takhle vnímáš, že to je vlastně tvoje zábava a i že tě to nějak posouvá.“

A: „To je vlastně 14 dní zábavy, takže se na to vždycky těším strašně moc. Nebo vždycky... podruhý.“

S: „Tak doufejme, že i příští rok. A... chtěla bych se tě zeptat obecně: Co pro tebe znamená budoucnost?“

A: „Znamená to hodně jako naději, že se může splnit něco, co zatím se mi nepodařilo a přála bych si to.“

S: „Takže je to pro tebe něco důležitýho?“

A: „Jo, je to pro mě hodně důležitý a hodně se na to těším.“

S: „A máš nějaký plány takhle do budoucna? Třeba jaký je tvůj plán, který je v hodně vzdálený budoucnosti?“

A: „No... tak já doufám, že to, co chci splnit, není zas tak hodně vzdálený. Otázka je, čemu říkáme hodně vzdálený. Protože vlastně nechci, aby se to stalo, až budu stará, to už bych si to neužila, takže... vlastně doufám, že to nebude až tak daleko. A jestli ses ptala co, tak záleží jako... já nevím teď, jak to myslíš, jako co se týče povolání, nebo kde bych bydlela, nebo prostě...“

S: „Jo. Záleží, jak to vlastně bereš ty, co je pro tebe taková jako priorita.“

A: „No, moje priorita je, že budu vlastně žít jenom podle sebe, protože... nebo... neříkám jenom sobecky, jako podle toho, co zrovna já v tu chvíli budu si přát nebo tak. Ale prostě nebudou tolik řídit můj život rodiče a jako systém prostě, že musím chodit do školy a tak. Teď si nechci stěžovat nějak jako na školu nebo tak, ale těším se na to, že si to budu hodně moct rozhodovat sama, co zrovna budu dělat a nikdo mě nebude do ničeho nutit.“

S: „Jo, chápu, taková prostě volnost, svoboda.“

A: „Hm, to se mi líbí na tom asi nejvíc.“

S: „Hmm. A kdybys takhle řekla třeba nějaký cíl teda v tom povolání? Máš už představu, co bys třeba chtěla dělat?“

A: „Trochu ano a trochu ne. Určitě bych chtěla pracovat jako... jako přírodovědkyně prostě. Ale nevím, jestli bych dělala terénní výzkumy nebo v laboratoři... Ale rozhodně bych nechtěla celý den být na počítači. Chtěla bych i opravdu chodit mezi ty zvířata nebo lidi, jako i v terénu trochu pracovat. Ale rozhodně něco, co se týká právě zvířat.“

S: „Takže spíš zvířata než rostliny?“

A: „Jo. Já mám jako ráda přírodu celkově, ale zvířata asi nejvíc.“

S: „A... když teda říkáš, že je pro tebe důležitá ta budoucnost, tak vnímáš i třeba minulost, že tě nějak ovlivňuje?“

A: „Určitě. Hodně.“

S: „A v čem třeba?“

A: „No, ve všem. Protože... já nejsem jako počítač, že bych si mohla vymazat paměť, a všechno si to pamatuju a můžu se z toho poučit nebo naopak můžu třeba na nějaký nehezky věci myslet a v tu chvíli je mi to nepříjemný, ale vlastně celkově je to dobrý, protože pak mám různý zkušenosti a... myslím si, že nás jako posouvá dál i co se stane nepříjemnýho. Takže pak jsme jakoby... otázka je, jestli nás to bojování s něčím nepříjemným jako oslabuje, nebo naopak posiluje a potom zvládneme víc. To by mě jako zajímalo. A myslím si spíš, že... že když budeme hodně silní a budeme si jako věřit a tak, tak, že nás to spíš posílí a posune nás to dál.“

S: „Jo. Vlastně záleží, jak si to člověk i sám vyloží pak.“

A: „Jako nesmíme se nechat porazit, když se stane něco nepříjemnýho, a musíme pak to brát jako výhodu. A když to jako zvládneme, tak potom zvládneme třeba i něco těžšího.“

S: „To je dobrej přístup. To je vlastně pak mnohem lepší pro psychiku, když si to člověk takhle řekne, že to je něco, co ho posune.“

A: „Myslím si, že existuje nějakej jakoby růst osobnosti potom, když se stane něco nepříjemnýho. Ale je důležitý, aby nás to vlastně natolik neponičilo, že už bysme nebyli schopní vrátit se do toho života, jak bysme si přáli.“

S: „Takže vnímáš nějakou jako důležitost teda těch událostí, co se staly, i pro to, co se děje teď a co se bude dít?“

A: „Určitě, to souvisí spolu.“

S: „A teď trošku ještě z jinýho soudku se tě zeptám, jak ses vlastně dostala k biologii? Proč tě to začalo bavit?“

A: „No... přímo k biologii, tak, jak tomu teď říkáme, tak to vlastně až s první biologickou olympiádou. Já jsem předtím vždycky měla ráda přírodu a tak, ale ani jsem jako nevěděla jako význam toho slova biologie, co všechno to obnáší a tak. A pak jsem vlastně zkusila tu první biologickou olympiádu a na tu jsem se hodně připravovala a pak jsem se dostala sem, tady jsem poznala spoustu dobrých lidí a zjistila jsem, jak je to zajímavý a vlastně... opravdu, ta biologie, jako už trošku odbornější, tak asi právě tou olympiádou, ale jako přírodu jsem měla ráda vždycky. Zvířata jsem se třeba už učila číst na nějakých encyklopediích, to byly moje první knížky o zvířatech. No a vždycky místo panenek v kočárku jsem vozila plyšáky.“ *(smích)*

S: „To je hezký. A co tě teda nejvíc baví? Kdybys měla říct pár věcí, co tě jako na tý biologii nejvíc fascinují?“

A: „Hmm... Já úplně asi nezvládnou vyjmenovat... já bych si to musela víc asi promyslet, to takhle si nesepešišu jako 10 bodů z hlavy... Mě to baví prostě celkově. Spíš víc mě baví jakoby to, na co se můžu podívat, co si vlastně můžu i třeba procvičovat, když jdu na procházku a tak. Líbí se mi, když tady vidím nějaký strom, nějaké zvíře a tak. Tak to mám jako radši než takový to, když se řeší ty malé buňky prostě, molekulární biologie, genetika a ty věci, co spíš si musíme představit. A ony jsou samozřejmě skutečné, není to jako abstraktní úplně, ale víc mě prostě baví už takový to, při čem si třeba odpočinu. Protože... právě hormony a genetika a takovýdle věci, tak to je spíš už hodně i třeba, že musíme se nad tím opravdu zamyslet, i něco spočítat a tak.“

S: „Jasně. Jo, takže vlastně, že je to takový až moc abstraktní.“

A: „Jo. A já, až budu dospělá, nebo dospělá... možná i nebudu dospělá, ale starší prostě, tak bych se hodně chtěla pohybovat v přírodě a tak a chtěla bych ji vlastně rozumět a být jako její součástí a... vlastně... přijde mi tím lepší, čím víc jí rozumím.“

S: „Že vlastně tam je pořád co objevovat nového.“

A: „Jo. A přijde mi, že určitě budu umět... líp jakoby být prostě v té přírodě, když ji budu rozumět a budu o ní něco vědět.“

S: „Hmm. A myslíš, že ti v tom může pomoci vzdělání? Jako na vysoký škole?“

A: „Nevím, jak mi pomůže vysoká škola, nikdy jsem tam nebyla, ale jako co očekávám, tak si myslím, že určitě nějaký užitečný věci odtamtad' přijdou, ale zároveň se bojím, že budu se muset hodně učit, naopak nebudu moct chodit do přírody, a tím pádem se bojím, aby mě to... Mě to nikdy nepřestane přímo bavit nebo tak, ale aby mě to nějak jako... Promiň, teď si nemůžu vybavit jako to správné slovo.“

S: „Prostě abys měla pořád pro to to původní nadšení?“

A: „Jo. Já mám hodně ráda biologii a učím se ráda na ni, ale když jsem se učila, abych se dostala sem, tak jsem to možná trošku přehnala. Seděla jsem třeba na počítači hodně jako dlouho do noci a tak a pak právě jsem byla z toho taková vyřízená a už se mi ani nechtěly dělat nějaký věci a podobně a já si myslím, že vždycky by to mělo bejt hlavně jako příjemný.“

S: „Jo. Jo, určitě. A tobě je teď 14, takže už plánuješ nějakou střední, na kterou budeš chtít jít?“

A: „Hmm... nevím přesně kam. Něco s tím zaměřením na přírodu, ale nevím jako přesně. Nevím jako název školy.“

S: „Jasně, to nemusíš... Jenom by mě zajímalo, když tady seš a učí tu třeba učitelé z těch vysokých škol, tak přemýšlela jsi už někdy jako na jakou třeba bys chtěla? Aspoň třeba obor a tak?“

A: „No, obor... jako mě baví hodně ta zoologie teda, ty zvířata. Ale jako nevím přesně, co bych chtěla dělat ještě.“

S: „Rozumím, rozumím. A kdyby ses chtěla takhle dostat... Ty jsi říkala, že když ses chtěla sem dostat, tak ses hodně na to učila. A jako myslíš si, že je to pro tebe jako přirozený, se učit? Bylo to pro tebe hodně náročný?“

A: „To je těžká otázka. Jako... já se to ráda učím, protože mě to hrozně zajímá a chci se dozvědět něco nového, ale... vlastně já jsem se pak učila ty poslední dny, já jsem to nechala docela na tu poslední chvíli a pak jsem se učila tolik, že už to jako nebylo tak úplně přínosný, spíš jsem se tak jako našprtávala, dá se říct. A cítila jsem, že mě to tak trochu ničí, že se mi třeba hůř koukalo, když jsem koukala do počítače. A to je právě to, co nechci. Nechci se tím učením jakoby ničit, ale... jinak se to učím ráda. Myslím si, že to bylo zvládnutelný i bez nějakýho toho šílenýho učení. Já jsem se učila jako kvůli sobě, protože já jsem jako strašně moc se sem chtěla dostat a paradoxně možná bych to zvládla líp, kdybych trošku ubrala, protože pak jsem se necítila úplně dobře a třeba jsem nezvládla celý test, byla jsem nervózní a... myslím si, že kdybych zůstala víc v klidu, tak třeba bych to napsala ještě líp. Já už jsem se bála hrozně, že co když se sem nedostanu, protože jsem si to přála celej rok a vždycky, když se stalo něco špatnýho, tak jsem se uklidňovala tím, že pojedou sem a tady to bude dobrý.“

S: „Až takhle? To je super, to by určitě byli rádi vedoucí, kdyby tohle slyšeli. Byla jsem se taky podívat na pár přednáškách a vykládaj to hrozně zajímavě. Přijde mi, že na některých školách to takhle zajímavě přednýt neuměj, jako tady.“

A: „Ono jde o to, že tady jsou opravdu lidi, který tomu rozumí a umí to hezky jako srozumitelně vysvětlit. Nejsou nějak náročný, že by nás prostě zkoušeli nebo tak, ale když chcete, tak můžete prostě se toho hodně nového dozvědět. Tak to je jeden důvod, proč jsem sem chtěla. A druhý je i celkově, že vlastně tady jsou lidi, který baví stejný věci jako mě, a proto si s nimi víc rozumím, i si myslím, že třeba jako s inteligencí a tak jsme na tom jako podobně, takže si můžem spolu povídat a podobně a je tady taková příjemná atmosféra i mimo to učení, protože jsou tu prostě lidi, který jsou mi podobný.“

S: „Takže vlastně i lepší kolektiv než třeba ve tvé třídě?“

A: „Jo.“

S: „No a... když se takhle třeba učíš, máš i nějakou takovou aktivitu, kterou ráda děláš jako ve volném čase pro odpočinek?“

A: „Samozřejmě. Já se neučím od rána do večera... aby to nevypadalo, že jsem nějaká extra šprtka, jo... Já se učila krátce, fakt jako těsně před tím, fakt jako celý rok takhle ne vůbec. Třeba si ráda něco zajímavého přečtu, to jo, ale není to, že bych se celý den od rána do večera každé den učila na Běstvinku, to ne. To jenom těsně předtím a právě jinak ne tolik.“

S: „A co tak ráda děláš takhle na odreagování?“

A: „No... Tak... vlastně mám hodně věcí, co ráda dělám. Tak třeba běhám, skáču přes překážky. Nevím, jestli znáš, je to poměrně nový sport, moc lidí to nezná tady, je to z Finska, jmenuje se hobby horsing a cílem je běžet co nejvíc jako kůň svýma nohama. Vypadá to bizarně, ale je to zábava a je to normálně náročný sport jako každý jiný, musí se to trénovat a... jako v podstatě to blbě vypadá, ale já mám ten sport ráda, je pro mě důležitější.“

S: „A to někam chodíš to trénovat?“

A: „Bohužel ne, to bych musela jezdit do Finska nebo do Austrálie.“ (*smích*) „Ale trénuju si sama podle videí na YouTube třeba. Dozvěděla jsem se o tom z jednoho časopisu o koních, o normálních koních, tak tam byla taková reportáž nebo prostě článek o tomhle. A já jsem si už od malička hrála jako na koně prostě... ale pak jsem zjistila, že to je i sport, tak jsem se začala v tom zlepšovat a teď v Česku byly jedny z prvních závodů, tak jsme tam třeba jeli...“

S: „To moc lidí nedělá zatím teda, je to taková novinka?“

A: „Hmm, teď se to zatím teprve dostává sem do Česka. No, jinak taky, když jsem byla hlavně mladší, tak jsem fakt ráda četla...“

S: „Takže vlastně máš dost koníčků mimo biologii v podstatě.“

A: „Jo. Ráda čtu, hraju na klavír a... mám prostě ty zvířata ráda i mimo jako odbornější biologii, prostě mám ty domácí mazlíčky a čtu si o nich a tak.“

S: „Takže máš takovej přirozenej přístup k těm zvířatům, nejen naučenej.“

A: „No, obojí asi, je důležitý obojí. Protože jinak je vám to k ničemu. Já se právě v té přírodě cítím dobře a tak je pro mě důležitý si to právě i užít, odpočinout si tam a tak, ale zároveň čím víc budu o té přírodě vědět, tak se mi to vlastně může hodit a budu víc schopná nějakým způsobem víc jako fungovat, víc jí rozumět a... je to prostě lepší.“

S: „To máš pravdu. Tak za mě je to tak asi tak všechno, jestli chceš něco dodat...?“

A: „Hmm... Já bych chtěla dodat, že vlastně jakoby do té budoucnosti, tak je hodně důležité, abychom byli co nejsilnější. Nemyslím teď nejsilnější jako jen abychom zvedali nejtěžší věci

a tak, ale myslím, abychom všechno zvládli, protože základem je vždycky být co nejsilnější a věřit sám sobě, protože to okolí se může měnit a samozřejmě pro nás můžou bejt důležitý lidi, důležitá zvířata a důležitý všechno, ale my tady budeme vždycky pro sebe a když nebudem věřit sobě, tak komu jinému? Bez toho to nejde.“

S: „To je dobrá myšlenka, to je super. Mně se hrozně líbí, jak nad tím uvažuješ, to je skvělý.“

A: „Děkuju.“ (*smích*)

2. Rozhovor s J. a N.

S: „Takže první se vás chci zeptat, jak se vám tady líbí, na tom táboře?“

J: „Je to tu super.“

S: „A už jste tu byly, nebo jste tu teď poprvý?“

J: „Já jsem tu potřetí a vlastně celý rok se těším, abych mohla jet sem. Takový... cíl... takový blízký cíl života.“

N: „Já jsem tady podruhé a minulý rok se mi to tady hrozně líbilo, protože jsem tady potkala lidi, co jsou aspoň v něčem stejní jako já a... taky se mi tady hrozně líbilo a chtěla bych sem jet i příští rok, když se dostanu na tu velkou Běstvinu. Už není moc na výběr, kam jinam.“

S: „Už jste věkově, že budete příště na velký...?“

J: „Já jsem tady naposled, bohužel.“

S: „Hmm... A co když sem jedete... tak co očekáváte, že si odnesete odsud?“

J: „No... tak samozřejmě ten odborný program, protože... od toho to tady je. Ale třeba... já jsem tady víc sama sebou než jakoby v normálním životě, protože jsou tady lidi, který mi jsou jakoby mentálně mnohem víc podobný. Který smýšlejí podobně jako já. A... nepřipadám si zas tak divně tady. Je to takový prostě... A není to jenom tak, že bysme se prostě bavili po večerech na chatce o nějaké biologii a chemii a tak, ale bavíme se prostě o různých věcech, který třeba s biologií a chemií vůbec nesouvisejí a... je to vlastně takové fajn.“

N: „No, tak mně se také velmi líbí ten program, protože... já musím za sebe říct, že jsem líná, takže není to za mě, že bych vzala knihu a začala ji číst, protože nemám čtení zrovna v lásce nebo... je mi to celkem jedno... Ale tady, jak jsou ty přednášky, tak oni to tak podávají tak zábavně a zároveň to člověk se naučí a mám z toho jako takový dobrý pocit, že jsem pro sebe něco udělala a jakože si to pak i pamatuju, takže... Ve škole pak vím něco víc než všichni ostatní (*smích*). A taky jakože jsem zjistila, že jsou lidi, který mi jsou jako bližší, jako třeba když jsem šla na gymnázium, tak tam taky byli lidi, co mi byli bližší než na základce. A taky se mi tady líbí, jakože člověk získá kontakty z celé České republiky vlastně, takže to je taky takové husté, mít kamarádky z druhé strany republiky.“

S: „Takže vlastně... takže ty vědomosti a zároveň i ty kontakty, že tady máte jako takovou skupinku dobrou?“

J: „Jo, tak já vlastně... my bydlíme od sebe vlastně úplně na opačný straně Český republiky, a tak se fakt těšíme ten rok na to, až se tady zase naživo potkáme.“

S: „To je hezký... A teď se zeptám hodně obecně, taková trošku filosofická otázka... Co pro vás znamená budoucnost?“

N: „Asi tak nějak co budu dělat za pár let, kam to dotáhnu nebo... jako to, co budu dělat, až budu mít jakoby ty schopnosti udělat něco pořádného. Nevím, jak to mám úplně popsat. Protože když mi je patnáct, tak toho moc neudělám, ale když mi bude třeba dvacet šest a budu mít po škole, tak můžu třeba lidem nebo někomu pomoci mnohem víc než teďkon. Jo, připadá mi to důležité, i když nevím úplně, co tam bude, ale připadá mi to důležité.“

J: „No, pro mě to je takové těžké popsat, protože pro mě je budoucnost jakoby to, co bude za pět minut. Jestli prostě... jestli zase někde nezakopnu nebo tak, protože to se mi stává často (*smích*). A taky je pro mě budoucnost to, jaká bude noční hra. Ale potom je pro mě úplně jiná budoucnost, že přemýšlím: „No jo, co budu dělat, až prostě... dostuduju školu... co chci vlastně dělat?“ A potom: „Co budu dělat, až už budu prostě stará a... a už prostě nebudu prostě pracovat a už budu prostě v důchodě... Tak co chci dělat potom?“ A je to takové... já o tom docela nerada přemýšlím, protože... jsem přišla na to, že se mi to dost často mění, jak vnímám tu svoji vzdálenou budoucnost. A i jako takový to výběr povolání, se mi hodně často mění. Ale jakoby od té doby, co jezdím na Běstvinku, se to tak aspoň jakoby směřuje stejným směrem.“

S: „Jo, přírodovědným nějakým...?“

J: „Hmm.“

S: „A teda ty už jsi říkala, že už i přemýšlíš o stáří... Tak co bys řekla jako takovou hodně vzdálenou událost, nad kterou často přemýšlíš v budoucnosti?“

J: „No... jako přemýšlím o tom, že by se mi jako líbilo mít takovej ten svůj klid někde prostě, že bych jako nebyla vyloženě daleko od civilizace, ale měla bych prostě někde v přírodě nějaký malej domeček, že bych tam měla, já nevim, zahrádku a taková dle věci.“

S: „A jak to vidíš ty, N.? Máš to taky nějak podobně, nebo jinak?“

N: „Já se na to dívám asi tak nějak blíž a moc mě nebaví přemýšlet moc jako, tak jako úplně do budoucnosti. Spíš si říct, co bych chtěla dokázat. Protože pak se dozvím, jako v hodině matematiky, že bysem si po výšce měla začít platit důchodové spoření, protože důchod žádný nedostanu! (*smích*) A tak nějak mi to potom přijde takové jakože... je to taková jakože depresivní, že najednou ve dvaceti šesti začít řešit, co budu dělat za padesát let... A je to takové jakože... spíš řeším, co bude v té bližší budoucnosti než že úplně daleko.“

J: „Takhle – já jsem o tom nepřemýšlela z toho důvodu, že já si teďkon řeknu, že mě strašně zajímá genetika a že chci jednou prostě něco objevit v oblasti genetiky, ale když si to takhle naplánuju dopředu a za nějakých pět let přijdu na to, že to vlastně nechci dělat, tak z toho budu dalších deset let zklamaná, že jsem to nešla dělat, ale... no... vlastně... ten plán, co budu jednou dělat, až budu stará, jestli se toho dožiju, snad? (*smích*) Tak je to takové, že to nejde jako zkazit.“

Ale jako přemýšlím i také o tom, jak si budu užívat vysokou školu, jak... tam poznám nové lidi, jak budu žít takový ten ujetý vysokoškolský život a takovéhle věci. Ale že je to prostě takové, co se spíš změní a... jakoby... mně je to potom takový docela zklamávající. Já jsem třeba dřív strašně chtěla být alergoložka, protože mi to přišlo takové fascinující, pomáhat lidem, ale pak jsem přišla na to, že když prostě bych někomu nepomohla nebo bych někomu nedokázala pomoci, že by to bylo pro mě strašně deprimující. A ještě teď mě jako trošku deptá, že se tomu nechci věnovat. A je to takové... já nevím, jak to popsat.“

S: „Jasně... že se nechceš teď přímo na nic zaměřovat, že prostě uvidíš, jak ti to život nějak přinese?“

J: „No... Když ono... já mám na to takové dva pohledy. Zároveň se to... nad tím nechci tak tolik přemýšlet, protože nechci bejt z toho úplně zklamaná, ale na druhou stranu se zase bojím toho, že když si nevyberu včas to, čemu se chci věnovat, tak že potom už bude prostě pozdě a nedokážu se na to připravit.“

S: „Hmm... A když takhle přemýšlíte už... o té budoucnosti... tak přemýšlíte už taky o vysoký? Že byste už někam směřovaly přímo?“

N: „Já jsem teďko vlastně, jak jsem na gymnáziu, tak se mi teďkon za poslední rok tak nějak změnil pohled, protože mě vůbec nebavily jazyky, pak mě začala hrozně bavit němčina s naší učitelkou a vlastně díky tomu i angličtina a tak nějak teďkon úplně nevím, co bude a docela se bojím, protože vlastně budu mít už jenom čtyři roky. A já nevím, co za ty čtyři roky vymyslím, protože... jako... to je hrozně krátká doba, když se to tak vezme.“

J: „Jo, ty čtyři roky, tak nějak, jak jsi říkala, tak mi to připomnělo, že vlastně tím, že jsem zůstala na gymplu, jsem se... já nevím, jestli to jde úplně takhle říct, ale tak jako... prodloužila jsem si dětství. Protože kdybych měla dojíždět někam na střední školu, tak už bych teď musela vědět, co stoprocentně chci dělat a musela bych se prostě starat o to, kam bych dojížděla, protože prostě v našem městě střední škola jiná není, kromě toho gymnázia, a už bych si připadala tak jako... víc starší. Ale takhle si připadám, že jsem si jakoby o čtyři roky prodloužila dětství a oddálila jsem ty starosti.“

S: „Hmm, že máš ještě čas na výběr prostě.“

J: „No.“

S: „A když teda je pro vás nějak důležitá ta budoucnost, tak vnímáte taky nějakou důležitost v minulosti? Nějak vás to ovlivnilo?“

N: „Hmm... mně připadá asi důležité, že jsem teda zkusila tu biologickou olympiádu z toho pohledu, že já jsem se v šesté třídě tak nějak na to jako vykašlala, protože nám učitelka řekla,

že 71 stran nestihneme přečíst a že to nemá cenu. A potom vlastně mamka zjistila, že se to tak nějak... jakože se to dá. A tak říkala, že to mám zkusit příští rok, že si nastuduju ty texty, že je to jako v klidu, 71 stránek, a že kdybysem něčemu nerozuměla, tak že to pomůže vysvětlit, protože jsem dopadla celkem dobře v rámci naší třídy, tak... mi to tak nějak dokázalo, že mě to vážně baví, protože do té doby jsem prostě byla takové to dítě, co řekne: „No, já chci dělat to, co rodiče!“ a potom jsem zjistila, že mě to jako vážně baví. A že mě baví třeba něco jiného než ostatní lidi kolem mě. A tak si myslím, že mě to docela posunulo. A pak si myslím, že hodně důležitá pro mě byla vlastně sedmá třída, kdy jsem vlastně dokázala i v té biologické olympiádě nejvíc a ještě i u toho jsem dělala přijímačky. Takže si myslím, že mě to taky hodně posunulo v životě, že jsem se dostala na střední školu a zjistila jsem, že jsou tam vlastně i lidi, co jsou mi blíží, než na té základní škole. Asi tak nějak to vnímám.“

J: „No, jako já... úplně jako... moje minulost jakoby ohledně jak se mi má promítnout do budoucnosti, tak jakoby z psychologického hlediska to moc neřeším, protože jsem neměla jakoby dobré vztahy úplně jako na prvním stupni a... takže vlastně když jsem potom přišla na ten, na to gymnázium, tak naše základka končila v podstatě pátou třídou, tak třetina mé původní základky, jakoby té třídy, přešla i na to gymnázium, protože to je jenom jakoby malé gymnázium, že ten jeden ročník odpovídá vlastně jenom jedné třídě, takže vlastně pořád jsou se mnou ti stejní lidé, se kterými si jako... tolik jako nerozumím, takže z psychologického hlediska se tak nějak nad tím jako moc nezamýšlím, protože vlastně... vždycky jedu na Běstvinku a tam mám ty přátele (*smích*). Ale z vlastně toho profesionálního nebo vlastně z toho, čemu bych se chtěla věnovat, tak já jsem třeba jako malá úplně nenáviděla takové ty přírodovědy nebo tak, protože mně to přišlo takové jako špatně vysvětlené jako pro malé děti, přišlo mi to takové nezajímavé a takové, že jsem měla pocit, že tomu nerozumím a že mě to prostě nebaví. Takže to byl vlastně můj nejneoblíbenější předmět a milovala jsem třeba už od malička výtvarku a takové ty tvořivé věci. A pak jsem postupem času přišla na to, že sice jsem byla ve školce nejlepší na výtvarku a takové ty věci, ale že jsem se tomu jakoby nevěnovala zas tak moc a že když jsem se tomu přestala věnovat, tak se ta moje úroveň tak jako zasekla a že jsem přišla na to, že by mě to ani tak jako nenaplňovalo, jako kdyby byla umělkyně nebo tak. Jakože by to bylo fajn, bylo by to zajímavé, ale nenaplňovalo by mě to, tak jsem se tomu tak jako přestala věnovat. A přišla jsem na to, že nejsem zas tak dobrá, jak jsem si myslela před nějakýma těma devíti lety ve školce (*smích*).“

S: „A pořád se tomu věnuješ jako hobby, jako koníček?“

J: „Jako jo, pořád, když mám volný čas, ale není to tak jako dřív, že jsem vzala ruličky od toaletního papíru a skládala z nich věci a tak (*smích*).“

S: „Tak to je fajn, že sis to nechala jako koníček. A... když tě vlastně nezajímaly ty přírodní vědy, tak co tě na tom pak začalo bavit?“

J: „No, když jsem vlastně přestoupila na to gymnázium, tak jsem přišla na to, že mě jako vlastně docela jde biologie a že jako... já nevím, prostě, že jsem jedna z těch lepších ve třídě na biologii a jako aj na matiku a na fyziku. A když vlastně byla biologická olympiáda, tak jsem se umístila líp, než jsem očekávala, vlastně byla jsem čtvrtá v okrese, což mi sice nedalo možnost jet do krajského kola a jet na Běstvinku, ale byl to pro mě docela velkej úspěch. A když jsem jí zkusila další rok, tak jsem už byla třetí, ale v krajském kole, takže jsem jela na Běstvinku a Běstvinka mi až teprve ukázala, jaká je ve skutečnosti ta věda a ta biologie a jako i chemie a že prostě... ono totiž věda ve škole není věda, je to prostě jenom nudnej předmět, protože většinou ti učitelé, který vyučujou ty předměty, tak nemaj k tomu předmětu zas takový vztah a je to prostě... nebo mně to tak přijde, že je to prostě jen předmět, který učí, který třeba měli rádi, ale není to tak, že by do toho byli tak jako zaujatí. Kdežto tady na Běstvinci ty vedoucí, který nám přednášejí nebo i ti lidé, co sem dojíždějí, tak to je prostě jejich vlastně život, jejich koníček a zároveň jejich povolání a umí to mnohem líp jakoby podat a protože to je věc, která je zajímavá a chtějí jakoby nás jako vtáhnout, aby nás také zajímala...“

S: „Tak je to znát, takový jiný přístup.“

J: „Jo, je to takové přátelštější, zároveň se nám to snaží líp vysvětlit a snaží se, aby nám to něco dalo.“

S: „Hmm. A jak ty ses dostala k přírodním vědám? Proč tě to začalo bavit?“

N: „No, tak mě to tak asi nějak vždycky bavilo, jen jsem to moc neřešila, protože naši jsou veterináři, tak se vždycky snažili jako, aby nás to zajímalo, aspoň nějaká nám to sdělovali, ale jako nebylo to zrovna, že by mě to bavilo nejvíc. A třeba v páté třídě si pamatuju, že když se nás učitelka ptala, jestli nás bavěj takový ty obratlovci, tak já jsem jako řekla jo, ale věděla jsem, že to není jako úplně to, co by mě bavilo. Pak jsme teda v šesté třídě začali probírat buňku, učitelka řekla, že to je jako hrozný téma, že to nikoho nebude bavit, a jelikož já dělám většinou pravý opak, než dělají ostatní lidi, tak mě to začalo náramně bavit (*smích*). A... to mě to jako vážně začalo bavit. A pak jsem vlastně v sedmé třídě, jak jsem to dělala, jsem se učila na ty... na tu biologickou olympiádu, tak to taky bylo poměrně jako zaměřené na tu buňku a na to, co mě tak nějak zajímalo, a ono to bavilo i mojí mamku, takže ona, jak mi to vysvětlovala, tak mi k tomu říkala i to, co ví ona, což toho je celkem dost, a... pak se mi vlastně povedly ty testy

a zjistila jsem, že mě to jako vážně baví a pak jsem přišla na tu Běstvinku a tam jsem teda zjistila, že je to vážně jako úplně super a že je to vážně to, co mě baví, protože je to hrozně zajímavé, že tam neplatí třeba žádné pravidla, že to může být úplně jakkoliv a je to vážně hodně zajímavé.“

S: „Takže kdybyste měly třeba říct nějaký jako top věci, co vás na tom jako hodně baví, tak co by to bylo? Na té biologii?“

J: „Tak mě opravdu hodně baví mikrobiolog- teda, no... molekulární biologie a genetika a jako celkově buňky a tyhle věci, protože ono vlastně jak v té šesté třídě, nebo primě, začala ta biologie, tak to přesně ta buňka a bylo to něco jiného... Jo, že v páté třídě nám řekli: ‚Existují bakterie‘, ale neřekli nám, co to je vůbec, prostě, že existují bakterie. A mně to přišlo prostě jako něco nepochopitelného a najednou jsem to v té šesté třídě aspoň trošku pochopila a měla jsem na to takový lepší pohled a řekla jsem si: ‚Jo, tohleto mě baví‘ a potom, když jsem přijela na Běstvinku, tak ta Běstvinka mi zase ukázala: ‚Jo, tohleto mě fakt hodně baví‘ (*smích*).“

S: „Takže myslíte, že na to má vliv prostě ten přístup těch učitelů a i ten kolektiv, který tady máte?“

N: „No, já musím za sebe říct, že učitelé na to hodně, jakože hrozně moc mají vliv, protože já jsem třeba úplně levá na zeměpis a jelikož jsme měli docela blbou učitelku na zeměpis, tak z toho zeměpisu umím ještě míň, než by jsem uměla asi normálně. Takže si myslím, že to má hodně... jakože dost člověka ovlivní, jak to ten učitel podá, i když třeba na začátku to vypadá, že je to úplně blbý. To je stejně jako s fyzikou, toho učitele to vůbec nezajímalo, on ani neví, co má v té prezentaci...“

J: „Mně přijde, že třeba na mě má kolektiv vliv třeba u nás ve třídě spíš jako negativní směrem k biologii a přírodním vědám obecně. Protože třeba u nás ve třídě je vůči přírodním vědám prostě hodně velký odpor, protože vlastně učitele, kterýho jsme měli doteď na biologii a na chemii, on teda už odchází, tak ho nikdo moc neměl rád, protože ono to nikomu ani moc nešlo a on byl takový, že jako přísnější... a on pořád v podstatě opakoval, že už jsme jako na gymnáziu a že toho máme vědět jako víc a přirovnával nás ke svým dětem, který reálně v té době... jednomu bylo... jedno bylo v první třídě a druhé bylo ještě ve školce (*smích*). A to bylo takové dost nepříjemné a všichni si ze mě dělali srandu, protože jsem byla taková ta divná, která má ráda biologii a pak teda později i chemii. A obecně jako matematika a fyzika, tak na to nás měla zase jeho manželka, takže... a zároveň naše třídní, takže k té byl jako už lepší vztah, ale i tak prostě... bylo to takové, že jsem byla ta jedna, ta divná, kterou to prostě baví a přišlo mi to

takový, že jsem neměla ani s kým se o tom bavit. Neříkám, že by jsme museli vést nějaké dlouhé debaty o tom, ale prostě si říct: ‚Jé, hele, ta buňka je docela zajímavá, je to docela fajn‘.“

S: „Hmm, takže ta Běstvinka je v tomhle super?“

J: „Jo.“

S: „A... myslíte si teda, že kdybyste plánovaly teda jít na vysokou školu, že by vám to jako... hodně jako pomohlo k tomu dostat se k tomu, co byste pak někdy chtěly dělat? Považujete to vzdělání jako za důležitý k tomu, co byste pak chtěly dělat za povolání?“

N: „Já si myslím, že je to velmi důležité, protože... jak náš učitel řekl, nejlepší je investovat do vzdělání už jen z toho důvodu, že člověk získá ty kontakty, ví víc věcí a může se uplatnit ve více věcech jakoby a vrátí mu to ty peníze, co do toho investoval. Takže si myslím, že je to dobré, se vzdělávat a využívat různé ty programy, co jsou i na těch školách, protože jsou někdy i zajímavé. Myslím třeba takový to, co se dá někam odjet.“

J: „No, jakože vzhledem k tomu, že se chci věnovat jako té biologii nebo konkrétně spíš jako molekulární biologii, genetice a tak, tak jako... kdybych vyšla z gymplu, tak mi jako... mě tam nevezmou do žádné laboratoře a prostě, i kdybych třeba z Běstvinky nebo z Běstviny se tam dostala a měla dost těch informací, jakože tady kolikrát ta odbornost bývá v porovnání na vysoké škole třeba, nebo aspoň tak nám to říkají, tak i tak by mě tam bez toho vzdělání nepřijali. A navíc, já nevím, jestli jsem to vždycky tak nějak jako chápala dobře, ale mně přišlo, že většina těch lidí, co studují a zároveň potom dělají nějaký výzkum, že ta vysoká škola tak nějak jako postupně jako přejde do toho výzkumu a začnou to dělat, já nevím, jestli to je úplně vhodné slovo, ale tak jako na plný úvazek. A jakoby... neznamená to, že bych měla třeba odpor vůči lidem, který nemají vysokou školu, protože ne každý jakoby má a každý je dobrý na něco jiného, ale třeba já konkrétně bych ji potřebovala.“

S: „A jak teda pracujete na tom, abyste se na tu školu dostaly? Pracujete už na tom?“

J: „No, jakože... jo, já jsem o tom začala hodně uvažovat hlavně, jak byla korona hlavně. Tak jsem si prostě říkala, že bych se tomu mohla víc věnovat, že ty čtyři roky vlastně utečou rychle a že pro jistotu už bych vlastně měla začít. Ale ono Běstvinka sama o sobě je vlastně dost velká příprava. A potom biologická olympiáda a chemická olympiáda vlastně taky. A docela jsem uvažovala o tom, že kdyby to bylo pro mě třeba možné, tak že bych se strašně chtěla zapojit do takové té středoškolské odborné činnosti, což třeba nevím, jestli to bude pro mě úplně možné, ale strašně moc bych si to chtěla vyzkoušet, protože... by mi to vlastně ukázalo, jestli to, co chci dělat, jestli je to opravdu to, co chci dělat.“

S: „Super. A jak ty se na to díváš, připravuješ se už nějak konkrétněji?“

N: „No, jako já dělám ty olympiády a jak říkám, tak mě teďkon začaly bavit i jazyky, a tím, jak byla korona a byla jsem zavřená doma, tak se projevilo cosi, co by se dalo nazvat, že mám poslední dobou nutnost seznamovat se s lidma, kteří jsou úplně odjinud než já. Takže ne vyloženě, že bych šla po ulici a najednou si začala s někým povídat, to ne, ale jako s lidma z nějakého jiného státu nebo právě z celé České republiky a jako tak nějak mě začaly bavit ty jazyky. Hodně mě baví němčina. A napadlo mě, jestli by nebylo hustý přednášet lidem to, co vím, a zapalovat do toho jiné lidi, kteří by to pak dotáhli mnohem dál než já. Jakože by na to měli vážně talent a já by jsem jim ukázala ‚heleďte, ono je to vážně hustý, i když je to těžký a vypadá to sebehůř, tak je to vážně zajímavý a dá se to pochopit‘... A tak jsem si to jako představovala a úplně nevím, no. Mě to jako baví prezentovat, ty různé prezentace, ale zároveň by jsem si na to jako musela zvyknout a nevím, jestli by mě úplně bavilo přednášet furt o tom stejném, to je taky takový problém. Ale jinač by jsem třeba... chtěla jako tak nějak to zkoušet, protože mi to připadá hrozně zajímavé. A když jsem se dozvěděla, že je mezinárodní kolo, tak jsem se hrozně chtěla dostat...“

J: „Už jenom kvůli tomu pocitu, že pojedíš do zahraničí prostě a jenom užiješ si to tam, a nejenom kvůli té samotné soutěži. Nebo ono samozřejmě by mi to dalo třeba hodně i třeba při výběru na vysokou školu, ale prostě už jenom ten pocit, že pojedu někam jinam, kde to neznám a budou tam lidi z celého světa, který zajímá to stejný, co zajímá mě... A ještě vlastně, jak mluvila o tom, že by jí bavilo podporovat ty ostatní lidi, který jsou jako... který by byli lepší než ona do té vědy, tak já jsem přišla na to, že mě by taky strašně bavilo popularizovat vědu, ale ne jako, že bych to dělala celý život jako svoje zaměstnání, ale prostě jezdit třeba na Běstvinku přednášet a... jakoby dělat třeba nějaké akce, ale jakoby ve svém volném čase, ne jakoby... Já bych se chtěla strašně věnovat nějakému výzkumu a prostě... Aspoň se podílet na něčem. Neříkám, že musí být ten, který něco objeví, ale aspoň... něco bych chtěla dělat.“

N: „No, jako já jsem to myslela tak, že by jsem byla učitelka asi jako na střední škole. Protože mi připadá, že je hrozně důležitý, jak to ti učitelé podají. Protože to vím už nějak z vlastní zkušenosti. A navíc vážně musím říct, že když jsem šla na střední školu, tak já jsem měla rok před tím ruštinu, a když jsem začala s tou němčinou, kterou furt omílám dokola, jsem si toho vědoma – ale je to vážně hustý jazyk, tak já jsem to vůbec nechtěla, já jsem to nemohla ani slyšet, protože všichni u nás říkali: ‚To je úplně příšerný jazyk! Já vůbec nechápu, co po mně chtěou.‘ A pak jsem tam přišla a ta učitelka prostě z toho udělala úplně něco, co mě strašně moc baví a mám pocit, že to nikdo nechápu, protože je to asi patologické, ale... (smích) To se vsákne.“

S: „Takže prostě vidíš sama, že ti učitelé mají vliv, tak bys chtěla sama...“

N: „Jo, jako připadá mi to takové... že vím, že potom by si ti žáci stejně řekli: ‚No, já by jsem to udělal jinak,‘ a to by mě asi dost na tom vadilo, ale připadá mi to jako hodně důležité. Ale nevím úplně přesně, co by jsem chtěla dělat, protože já jsem měla poměrně strach z toho, jakože... Jsem se jednou byla podívat na operaci a mně tam z toho bylo strašně blbě a já jsem se začala děsit toho, že jsem furt říkala: ‚Jo, já by jsem chtěla být doktor‘ a teď jsem zjistila: ‚No jo, jenomže kdybych konkrétně chtěla být třeba veterinář, tak by jsem musela umět i operovat a mně je z toho blbě – a co mám dělat...‘. Takže jsem hledala nějakou alternativu... Ale dneska jsem zjistila, že mi z toho tak blbě není, protože to kuře bylo chcíplé a nic se mu už stát nemohlo (*smích*). ...A jako je těch cest víc a asi bych si to tak nějak musela uvědomit... A asi bych ocenila, kdyby jsem měla třeba nějaké praktika, kde bych si vyzkoušela třeba nějakou laborku. Nebo potom na tom vyšším gymnáziu v maturitním nebo tom předmaturitním ročníku, kdyby mi to někdo dovolil, jako vyložene se třeba jít podívat jako třeba do nemocnice nebo na takové ty pracoviště, kde je něco podobného a není to tak zásadní, abych jako věděla, jestli to je vážně dobrá volba anebo jako jestli se mám ještě zamyslet nad tím... Tak nějak to vidím.“

S: „Tak máte ještě čas... chvíličku (*smích*).“

N: „(*Smích*) Ono právě se to jako zkracuje...“

S: „A jak hodně se učíte? To by mě taky zajímalo.“

J: „No, myslíte jako na vysokou školu, nebo normálně jako ve škole?“

S: „Jako všeobecně, jak hodně se jako připravujete takhle třeba před tou olympiádou.“

J: „Já se třeba před tou olympiádou připravuju strašně moc, ale ne z toho důvodu, že bych prostě chtěla být ten, co tu olympiádu vyhraje, ale kvůli tomu, že já prostě potřebuju jet na Běstvinku a budu potřebovat jet asi i na Běstvinu, protože to bude asi jako stejné, jenom pro starší. Protože ono... jak už jsem říkala, tady prostě jsou lidi, který mi rozumí, je tady zajímavý program a... celej rok je v podstatě takové dlouho přežívání, aby jsem sem potom mohla jet. Takže já se učím vlastně na tu olympiádu docela dost kvůli tomu. Akorát, že teď, jak bylo vlastně to distanční, kvůli kovidu, tak... vlastně... já mám třeba jakoby lepší laborky vždycky a to se tak jako neuskutečnilo kvůli tomu, že to bylo vlastně distančně, takže tohle mi to vlastně dost znemožnilo. Ale jinak jakoby jsem se snažila právě, abych to hodně vykompenzovala právě, připravovat se. Ale jinak vlastně do školy já se vlastně moc neučím, protože... nepotřebuju mít jakoby, ono to bude znít strašně blbě, ale já to nepotřebuju mít bez chyby, stačí, když budu mít jedničku, ale to nemusí být úplně bez chyby. A na to, abych dostala tu jedničku, tak na to mám

paměť docela dobrou. Takže mě třeba nebaví jazyky... nebo mám ráda jazyky, protože jazyky jsou důležitý a jsou super a je takový fajn umět prostě i jiný jazyk a prostě si rozumět i s lidma, který nemluvej česky, ale ono to tam je docela dost o učení se slovíček nazpaměť, což je takový docela stěžejní v tom jazyce a já na to tu paměť mám, ale nebaví mě to. Mě baví ty věci chápat, ale nebaví mě se je učit nazpaměť.“

N: „Tak... já nevím úplně. Jako co se týče školy, tak záleží předmět od předmětu, protože některé mi jdou, některé se jako musím naučit. A jakože já se v zásadě docela i učím, protože naši učitelé jsou takoví... ne, že přísní, ale dbají na to, aby jsme to jako uměli a chápali. A některé předměty jsou takové jakože nevím, no. Na některé se musím učit víc a na některé míň, ono záleží taky, jak to podává ten učitel, protože na některé se učím ráda a na některé prostě vytáhnou ty papíry a řeknu si, proč jsem se to neučila průběžně... Ale ono to prostě nejde se to učit průběžně a já vždycky takové to: ‚Víš, měla by ses na to podívat‘. Jenomže já potom vidím tu prezentaci, co nám pošlou, a já jenom... ne... (*smích*) Prostě... jako co se týče, jak jsem se učila na tu Běstvinku, tak tento rok si myslím, že to bylo velmi vlažné z mého pohledu. Jako nechci říkat, že jsem nějaký génus... Jako já jsem se na to učila a musím říct, že na to, že mě do toho nikdo nenutil, tak musím říct, že jsem se do toho velmi dobře donutila sama. A že i přes to... a že jsem se jako dokázala učit sama a věnovat se tomu. Ale mě nebavilo to, že se to téma opakuje a že já si... jakože když já se něco naučím, tak si to pamatuju docela dlouho. A tím, že se to učím a docela mě to fascinuje, tak se to ještě učím a ještě se to když tak nějak prodlouží. A já jsem prostě vytáhla ty texty a teď jsem viděla... No, ale já jsem se to učila minulý rok! A proč se to mám učit znovu? Tak to bylo takové, že mě to nebavilo... minulý rok mě to bavilo mnohem víc, protože to bylo něco nového, něco, do čeho můžu investovat svojí energii. Já si to četla, teď jsem si říkala, že jsem to už četla... A nebaví mě číst věci dvakrát. Jsou prostě lidi, co si řeknou: ‚Jo, to byla hustá kniha, to si přečtu znovu!‘ A já nemám takové tendence, zatím.“

S: „Tak příští rok už to pro vás zase bude něco jiného...“

N: „No, příští rok budu mít jistotu, že to bude zase něco nového tak jako tak.“

J: „To už budeme v jiné kategorii, takže i kdyby se to znovu opakovalo, tak už to konečně nebude tohleto téma.“

N: „To byly ty ryby, no.“

J: „Ono to bylo ‚Těžký život ve vodě‘, se jmenovalo tohleto téma, takže v podstatě hydrobiologie, což je... jako ne, že bych neměla ráda hydrobiologii, ale je to pro mě ten nejnepochopitelnější a takový prostě... jakoby nejmíň oblíbený kus té biologie.“

S: „Je to takový hodně specifický, no. A když se takhle učíte, tak máte nějaký čas na svoje koníčky teda? Ty jsi říkala, že ráda kreslíš...“

J: „No, jo... a můj koníček je vlastně ta věda, takže... v podstatě to je můj koníček.“

S: „Tak to je ideální.“

N: „To máš dobrý!“

J: „No... ale já to strašně nerada říkám, ale docela dost jsem se začala koukat na taková ta videa na YouTube a nejsem z toho šťastná, ale je to taková ta závislost, u který není člověk vyloženě závislý, ale je to vlastně takový automatický. Prostě přijde člověk ze školy a pustím si nějaké kraviny a takhle koukám. Potom přijdu na to, že jsem se tři hodiny koukala na něco, co mi nic nedalo, plus jsem z toho zdeprimovaná a přemýšlím, co bych měla dělat se svým životem... (smích).“

N: „A tak si pustíš znovu ta videa... (smích).“

S: „Na uklidnění...“

J: „Jo (smích). Ono je to takové blbé, protože já nemám silnou vůli. A to je asi můj největší problém potom s učením, že... ono i v těch jazycích, jak už jsem říkala, že mě nebaví učit se ty slovíčka nazpaměť, nebaví mě v dějepise učit se datumy nazpaměť... Já si dlouho pamatuju takové ty pocity z toho, vím, co se stalo v historii, ale neřeknu ten konkrétní datum. Ale dokážu to zařadit, jestli to byl středověk, starověk nebo jestli to bylo před sto padesáti rokama...“

S: „Jasně... A ty máš nějaký koníčky?“

N: „Jo, já jich jako dělám celkem dost. Co by jsem za sebe mohla říct, tak já hraju na klavír, už vlastně druhý cyklus a hrozně mě to bavilo v té karanténě... a i tak mě to bavilo, protože to bylo zase takové jiné do toho všedního života. A navíc hraju skladby, které se mi vážně líbí a jsou takové jakože... ta učitelka řekla: ‚No, víš, ono to je... to je tvůj vkus. Jde vidět, že tě to baví, tak si to hraj.‘ A předtím, jakože ta učitelka, co jsem měla úplně předtím, protože tohle je moje druhá učitelka, tak ona jako jela: ‚Tady máš skladby, tak to hraj.‘ A mě to tak nějak... Asi jsem byla i mladší, to je pravda, že jsem byla mladší. A tak nějak hodinu a půl cvičit se nechce nikomu. Ale teďkon mě to právě začalo bavit, protože právě to trvá kratší dobu než hodinu a půl a baví mě to. A... pak hraju na kytaru, ta mě tak jako teďkon moc nebere, ale baví mě zpívat ty písničky. Když to nikdo neslyší (smích). A ještě chodím na výtvarku, tam jsem vlastně letos absolvovala. A... jako velmi mě to baví, ale myslím si, že kdyby někdo řekl: ‚Hele, tak mi tady nakresli postavičky, tak myslím, že by řekl, že kreslím tak rok (smích). Protože já postavičky kreslit neumím a spíš mě baví takové ty abstraktní věci nebo... No, já jsem měla téma biologie pod mikroskopem a myslím si, že to mluví jako samo za sebe. A jinač mě baví sportovat,

protože chodím na florbal, ale tam se to tak nějak jako rozpadá, no a to je takové... divné. Ale hrozně mě baví jezdit na kole a bruslit a takové. Nebo baví mě běhat. Takže já to mám asi takhle nějak. A i v té škole, když jsme měli jako takový nějaký kroužek vědecký, který teda byl jen pětkrát a potom nám ho zavřeli, protože byla korona, tak... to mě taky velmi bavilo. Protože to bylo takové to, že jsme šli do té laborky, kam nás normálně nepustí, protože nám není patnáct. A pak mě ještě baví zvířata, protože máme takové malé štěně a s ní je hrozná sranda. Je to maďarský ohař. A máme ještě jednoho..."

J: „Já zas tak akční nejsem. Já mám takový problém, že u nás zas tak někdo nějak nehrotí to, že by někoho jako zajímaly přírodní vědy a tak. Já reálně neznám ani moc lidí ani od nás z kraje... Jako když takhle řeknu, tak jen dva lidi z Běstvinky znám, že jsou od nás z kraje. Ale jinak ani prostě takovéhle volnočasové kroužky a tak nikdo moc jako neřeší. Protože u nás ve škole nám... když jsem se ptala na takovéhle věci, tak tam mi řekli, že o kroužky se v našem městě stará Klub volného času, takovej ten domeček, kde jsou ty kroužky. Jenže tam většina kroužků je do patnácti, a když už jsou do osmnácti, tak těch moc není. A když už tam něco jako vědeckého je, tak je to spíš pro ty malé děti. A když... to by mě asi nebavilo, kdyby mně tam začali vysvětlovat jakoby věci, které by byly určené pro..."

N: „Bys to tam mohla jít předvádět.“

J: „Jo, teď jak's to řekla, tak jsem začala reálně uvažovat o tom, že bych tam zašla a řekla, jestli bych tam nemohla dělat takhle něco takového.“

S: „To by bylo super! A je fajn, že ses do toho takhle pustila, když tě nikdo vlastně nějak nepodporoval.“

J: „Ne, vůbec. Ono... jo, dobře, učitel nám řekl, že je olympiáda a že jakože tohleto, že to jako existuje, ale když nebyla korona, tak mě v tom jako relativně docela podporoval, ale jakoby nebylo to nic extra. Ale teda já jsem jako původně ani neměla jet na Běstvinku, já jsem sice byla jako třetí v kraji, takže jsem měla jistotu, ale jakoby... ono ani rodičům se to nezdálo, bylo to jako takové, že mě budou vozit jako 200 nebo 300 km... no, 300 asi ne, tak nějakých 200 km na tábor. Že to prostě... že to jako nebude mít takovej smysl. A asi se jim jako ani nechtělo, protože jsme už měli naplánované prázdniny, ale díky tomu učiteli, kterej jako nějakým záhadným způsobem překecal rodiče, tak jsem sem jela. Ale jinak ono... protože ani jeden z rodičů se totiž nevěnuje jakoby vědě nebo ničemu takhle podobnému a... ani nikoho jako osobně neznám nikoho, kdo by nebyl z Běstvinky a věnoval by se vědě, tak... takže to je takové, že jakoby nemá mě kdo podporovat. Což mi občas tak jako chybí, protože jako jo, rodiče mají radost, že se mi jako něco povedlo, že mě baví Běstvinka a jsou rádi, že sem už jezdím, protože

když jsem jim vyprávěla, jak jsem byla šťastná, tak se jim to asi líbilo a byli prostě šťastní. Byli prostě šťastní, že já jsem byla šťastná, takže... se jim začalo líbit, že sem jezdím. A jako starali se jakoby, trošku jakoby o to, jak se připravuju nebo tak, ale prostě nebyla tam vyloženě taková ta motivace, že bych viděla, že by mi s tím vyloženě pomohli, protože... se tomu nikdy nevěnovali.“

S: „Takže tě podporují v těch mezích, co vlastně můžou... ale nemáš tam takovou zpětnou vazbu, kterou bys potřebovala?“

J: „Jo.“

S: „Tak je super, že to tady aspoň dobře funguje. Tak... já jsem tady měla připravené nějaké otázky a ty jsem víceméně projela, ale kdybyste měly ještě něco, co byste chtěly dodat, tak... tak můžete. K budoucnosti nebo k něčemu o vás ještě.“

J: „Už mě tak nějak nic nenapadá...“

S: „Tak já moc děkuju.“

3. Rozhovor s K.

S: „Tak prvně bych se tě chtěla zeptat, jak se ti tady líbí, na Běstvince?“

K: „No, tak na Běstvince je vždycky dobře. I když letos je to takový vlažnější, jelikož všichni jako lidi nebo známí, se kterými jsem tady trávila ty roky před tím, tak odešli už na velkou Běstvinu a docela tu schází. Ale vždycky je tady pěkně a vždycky je to úžasný zážitek, na kterej se člověk těší celej rok, takže se tady nejde nemít báječně.“

S: „Takže ty už tu seš po několikátý?“

K: „Ano.“

S: „A když sem jedeš, co očekáváš, že ti ta Běstvinka přinese?“

K: „No... tak... jako krom těch jako návalů nových informací, tak i jako nějaký kontakty, co se jako přednášejících týče, samozřejmě hlavně noví známí a známosti a tohle všechno. A... nové zkušenosti jako ve všech oborech. V podstatě je to strašně rozvíjející... rozvíjející dva týdny. Vždycky se toho tady naučím strašně moc. I po těch dvou letech, vždycky něco nového.“

S: „A kdybys měla třeba porovnat, co se naučíš ve škole a co tady?“

K: „No, tak jednak proto, že tady to je zaměřený vyloženě na to, co mě jako nejvíc baví, tak myslím, že se naučím víc, protože tomu věnuju jako mnohem více pozornosti a všeho... a jednak tady to jde samozřejmě mnohem víc do hloubky a ty přednášející to baví. A prostě je to strašně znát, že je to baví. A určitě jako to se vůbec nedá srovnávat, co se naučím ve škole a tady. I když jako ve škole máme poměrně fajn učitelku biologie, tak prostě nemůže se to nikdy jako dorovnat tomu nadšení a elánu, co tady maj jako všichni ti přednášející a co nám jako předávají.“

S: „Jo, srší to z nich.“

K: „Jo, je to tak.“

S: „A... když se tě zeptám, co pro tebe znamená budoucnost... co bys mi na to řekla?“

K: „Tak budoucnost je poměrně děsivý pojem (*smích*), nad kterým jako docela často přemejšlim, jelikož je to strašně zásadní. A často jako docházím k rozličným... k rozličným nějakým východiskům, co si s tou budoucností počít. V podstatě... přemejšlim, jak to formulovat... no, budoucnost je pro mě něco, co bych chtěla jako v pořádku přežít (*smích*) a zařídit se v budoucnosti co nejlíp. To nevím, jestli teď jako dává smysl, ale... jak byla ta otázka, ještě jednou?“

S: „Co to pro tebe znamená. Takže... je to pro tebe nějaká důležitá součást?“

K: „Ano. Je to v podstatě strašně zásadní věc, snad jako to nejdůležitější, nad čím se dá jako přemýšlet. Že jako... co si počnu s budoucností. A dle mého je důležité nad tím přemýšlet co nejdřív, jelikož... aspoň na to mám víc času si to jako rozmyslet.“

S: „A když takhle třeba přemýšlíš nad tou budoucností, tak jak daleko se až dostaneš v těch myšlenkách?“

K: „No, tak já se dostávám někam jako do fáze dospělosti a rodiny a... práce, kariéry, prostě jako... já nevím konkrétně, jestli jako léta...“

S: „Ne, nemusíš, tak zhruba – dospělost, jo?“

K: „Hmm.“

S: „A... když teda už přemýšlíš nad tou kariérou, tak máš teda už rozmyšlený, co bys chtěla dělat?“

K: „No! (*smích*) Já to mám takový složitý, jelikož mám v podstatě osm kroužků nebo... silných zájmů, který jako dělám a věnuju se tomu poměrně naplno.“

S: „Osm?“

K: „Ano (*smích*).“

S: „A který to jsou?“

K: „Já... dělám agility se psem, takže prostě věnuju se kynologii, pracuju ve školní televizi a v televizi... partnerský český televizi, takže taková jako moderátorka, reportáže a podobně. Hraju na klavír, akordeon a zpívám a hlavně jako ten celek tý hudby, skládám vlastně hudbu. To je takovej ten... jedna z těch nejdůležitějších věcí, kterou se jako zaobírám. Pak samozřejmě biologie lomeno entomologie. Co ještě... běhám orientáček, dělám nějaký sporty. Ono je to jako dost rozvětvený, ale v podstatě mělo by toho být osm ještě s těma větvenima různýma.“

S: „Hmm. A jak to všechno stíháš, když se do toho ještě učíš?“

K: „Nestíhám! (*smích*) Jako dřív jsem toho měla i víc, teď jsem to vyškrtala, ale... snažím se to stíhat, snažím se tomu dávat vše, všemu jako co nejvíc energie, ale ono to moc nejde, takže většinou končím jako úplně vyšřavená po tom roce školy a všeho, ale... no... nestíhám většinou (*smích*).“

S: „A tu kariéru bys směřovala spíš do té přírodovědy nebo nevíš?“

K: „No, právě, že já se teď končím rozhoduju, jelikož jsem dostala... vlastně možnost jít na konzervatoř a dali mi vlastně dva měsíce na to se rozmyslet, jestli chci jít na konzervatoř nebo pokračovat. Takže v poslední době vlastně jako skoro pořád přemýšlím nad tím, co by mi

to dalo a jakým teda směrem se vlastně chci ubírat, protože furt nemám jasno. A rozhoduju se tedy mezi jakoby biologií a tou hudbou.“

S: „A ty seš teda teďka na víceletým gymplu?“

K: „Jojojo.“

S: „Tak ještě jen taková vsuvka, že by šlo teoreticky studovat obě školy zároveň.“

K: „No, šlo, jenže u nás, co to lidi dělali, tak buď se z toho zhroutili a náš gympl vůči tomu není moc vstřícněj, takže...“

S: „Hmm. Anebo pak při vysoký...“

K: „No, právě. To je jedna z těch možností, nad kterou uvažuju a zatím se mi jako líbí nejvíc, dělat při tom konzervu.“

S: „A tu vysokou teda... spíš tu biologii?“

K: „Jojojo. To jako... já jsem měla dost dlouho, jsem se zaobírala tím, jestli na to mám, jestli bych to dokázala, ale teď spíš si říkám, že kdyby mě to bavilo, tak to dělat budu. Což mě to jako nejvíc baví... A pokusím se v tom nějak víc přivzdělat, abych na to i měla.“

S: „Hmm. A když seš teďka na tý Běstvince a jako poznáváš tady ty lidi, tak... třeba inspirovalo tě to k tomu, abys třeba přemýšlela i o tý vysoký?“

K: „No, tak jako... to je vlastně ten zásadní faktor. Vlastně Běstvinka byl fakt spouštěč, který mě donutil vlastně pořádně přemýšlet o tý budoucnosti. Hlavně proto, hlavně kvůli lidem, který jsem tady potkala, jelikož jsem se dostala jako do party úžasnejch lidí, se kterýma jezdíme jako na čundry a je to strašně fajn. A ty právě jako dost smysluplně o tom uvažujou, znaj všechny ty možnosti, jelikož jsou, že jo, starší než já a... dost mi jako, nevím no, ukázali nový možnosti, příležitosti, co se dá dělat, a stále mi tak nějak jako ukazujou, co se dá dělat. Takže prostě Běstvinka byl hlavní spouštěč přemejšlení o vejšce, o budoucnosti, o všem.“

S: „To je skvělý, že to tady existuje.“

K: „Jo, je to super.“

S: „A když přemýšlíš o tý budoucnosti, tak jak třeba vnímáš i minulost? Je pro tebe stejně důležitá i minulost?“

K: „No... já to mám s minulostí takový, že já jsem se jí dlouho bála, jelikož se mi stalo pár jako dost nepříjemných věcí, se kterýma jsem se dlouho vyrovnávala, takže jsem se vždycky spíš upínala k tý budoucnosti, kterou jsem jako viděla... nebo doufala jsem, že bude hezčí. I když někdy mi to přišlo jako... někdy jsem z toho měla ještě větší hrůzu. Ale... no, já minulost beru tak, že je to prostě něco, co se stalo, něco, co mi jako něco dalo, beru ohled na to, že jsem díky

tomu získala nějaký zkušenosti, ale tolik se tím nezaobírám, protože stejně s tím už nic neudělám, jenom si z toho беру to podstatný.“

S: „Hmm. Nějaký jako i třeba poučení...?“

K: „Jojojo.“

S: „Super. A když takhle zašátráš do minulosti, vzpomínáš si třeba na nějaký moment, kdy sis uvědomila, že máš tu biologii opravdu ráda? Nebo co tě k tomu přivedlo vlastně?“

K: „No... já jsem vlastně... na základce, tak jsem měla vůči biologii velkej odpor, jako i odmala mě to nějak zvlášť nefascinovalo, chtěla jsem se věnovat tý hudbě prostě vždycky. Ale co jsem přišla na gympl, tak nevím, co se stalo. My jsme jako nikdy neměli nějak extra dobrou učitelku biologie a já jsem to vlastně ze začátku strašně flákala, tu biologii. Ale pak přišla jako nabídka o tý biologický olympiádě, že jako... to, bych to mohla zkusit. A vlastně mamka mi i říkala, že jí to taky docela bavilo, když to dělala, nikdy v tom ale nebyla moc úspěšná, a tak jsem si řekla, že se jako hecnu, zkusím dotáhnout, co jsem jako v těch hodinách prospala a jen tak to zkusím. A že by to taky mohlo bejt něco novýho, zajímavýho. V tý době já jsem totiž zkoušela strašně novejš věcí a měla jsem... to byl jako moment, kdy jsem přišla na gympl, kdy jsem jako měla jako nejvíc těch kroužků. A takže to byla jako nová věc, co jsem si chtěla zkusit. A vlastně, když jsem začala dělat tu biologickou olympiádu a zjistila jsem, že to jako není jenom to, co se učí v tý škole, ale jsou tam strašně zajímavý věci navíc, tak to byl takovej jako spínač, kdy mě to jako začalo bavit.“

S: „Jo. A tvoje učitelka tě v tom podporovala?“

K: „Jo. No, naše učitelka, ona je jako... ano, podporovala, ale... jo, podporovala. Taky mi dost pomohla v tom všem. I když jako teď konc už mě nějak zvlášť... v podstatě nás, mě nerozvíjí, ale byla taky poměrně do toho zapálená, nadšená.“

S: „Hmm. A když jsi říkala, že takhle jsi zjistila později, že tam jsou zajímavý věci, v tý biologii... tak co přesně je pro tebe zajímavý?“

K: „No, tak... (smích) To je těžká otázka, jelikož já jsem v podstatě... vždycky byla ten člověk, co dělá všechno, všechno ho jako v tý biologii zajímá, že jo, vždycky, když se tady říkalo jako v tom seznamovacím kolečku jako co vás baví, tak jsem taky vždycky říkala, že všechno. Měla jsem ráda hmyz, ale vlastně když jsem se dostala tady na Běstvince do tý party těch lidí, což jsou jakoby entomologové, povětšinou, tak my jsme byli právě jako na těch různějch akcích a dostali jsme se k tomu, že se mě ptali, co mě vlastně... co bych chtěla to, jako dělat... a tam jsem si nějak jako začala teprve zjišťovat o těch skupinách a zjistila jsem, že jako ta entomologie mě fakt baví a že mě fakt jako bavěj nosatci, jako nejvíc zobonosky a pak jsem se vrhla do těch

zobonosek a zjistila jsem, že to je prostě úplně boží (*smích*) a že mě strašně baví o nich něco zjišťovat. A jako nevím, jestli to je to, co mě baví nejvíc, protože jsem toho hodně z té biologie asi ještě neměla tu čest prozkoumat, ale momentálně je to taková vlajková loď.“

S: „Hmm. Takže je to pro tebe důležitý, se i sama vzdělávat v tajty oblasti...“

K: „Jojojo.“

S: „A třeba i mimo školu...“

K: „Jo. Mě to strašně baví. Fakt jako, hledat si informace navíc a chodit do terénu sbírat... že jo, taky mám sbírku. Hlavně mě strašně jako fascinují ty lidi, co to okolo mě dělaj a jsou do toho strašně zapálení a prostě... maj neuvěřitelný množství informací a pak mi to přijde hrozně záslužný a pěkný a pak mě to baví a chtěla bych to tak taky dělat.“

S: „A k tomu by ti, myslíš, že by pomohla ta vysoká škola třeba?“

K: „Jojojo.“

S: „Jo. A když třeba takhle přemýšlíš už jako, že bys chtěla mít tu vysokou školu, tak co si myslíš, že pro to musíš všechno udělat, aby ses tam dostala?“

K: „No, tak jako já myslím, že nejdůležitější je mít ten zápal a hlavně postupně se jako samovzdělávat od té doby, co se jako rozhodnu, že jako přibližně vim. Tak jako ne, že bych se začala připravovat na vejšku, ale prostě pokračovat v tom, co dělám do teď, ale třeba... nějak jako fakt už se do toho opřít nějak jako, seškrtat ty další zájmy a prostě se věnovat tomu, když jsem si tím jistá. Já si myslím, že jako ty informace postupně jako budou přicházet, že jo, s každou další akcí se člověk dozví něco jinýho, novýho a... myslím, že to samovzdělávání jako už od nějakýho toho začátku je nejpodstatnější.“

S: „Hmm, super. Jako mně se líbí takovej ten pohled, že tady jsou takoví všichni akční. Že na hodně školách to bejvá tak, že to ty děti prostě berou jako povinnost, tyhle předměty, a že se teda naučej na nějaký test a nic víc.“

K: „No, já jsem to nikdy nezažila tohle, právě. Já jsem vždycky vyrůstala tady v tý... v podstatě jsem byla ten samej člověk, že ve škole mě nic nebavilo, všechno jsem brala jako povinnost a když jsem se dostala na Běstvinku mezi ty lidi, který jako pro to byli nadšený, dělali to ve volným čase, strašně je bavilo se vzdělávat, tak jsem úplně jako přehodnotila ten pohled na to, jako... že to vlastně je strašně fajn a že i to vzdělávání ve volným čase je strašně fajn. No, bylo to jako hrozně zajímavý (*smích*), fakt velkej skok.“

S: „No, tak vlastně už jsme tady tak nějak projely ty moje okruhy. Kdybys chtěla ještě něco dodat o budoucnosti nebo...“

K: „Dodat jako jakým stylem – jako nějaké poslání nebo něco takového (*smích*)?“

S: „No nebo jako jestli jsi něco zapoměla říct, co bys ještě chtěla k tomu, co tě napadlo v průběhu...“

K: „V průběhu mě napadlo, že co se budoucnosti týče, tak je podle mě strašně důležitý, aby se jako o ní mluvilo víc. Protože znám strašně moc lidí, který jako vyloženě ta budoucnost prostě děsí, protože maj taky moc zájmů, nedokážou si vybrat, prostě neveděj, co budou dělat. A já jenom díky tomu, že jsem se dostala tady mezi ty lidi, který mi prostě pomohli a nějak mě jako... nakopli na tu správnou cestu (*smích*), tak jenom díky tomu přibližně vim a začala jsem kvůli tomu... nebo už se tolik neděsim a přemejšlim o tom a je podle mě hrozná škoda, když je spousta mladých lidí, co se jaký tý budoucnosti děsí a tak ji pro jistotu neřeší a pak jako... nevědí. Takže dle mého by se o ní mělo víc mluvit.“

S: „To je dobrý poslání na konec. Tak já moc děkuju za rozhovor.“